

Bilag

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat om indsatsen for forebyggelse af ekstremisme og den foreløbige evaluering

Den danske model for forebyggelse af ekstremisme

Den danske model for forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings er baseret på et bredt myndighedssamarbejde, herunder et tæt samarbejde mellem Udlændinge- og Integrationsministeriet, Justitsministeriet, Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE), PET, Rigspolitiet og landets politikredse og kommuner samt Børne- og Undervisningsministeriet og Styrelsen for Udvikling og Kvalitet (STUK).

Udgangspunktet for indsatsen er, at ekstremisme og radikaliserings ikke kun er et sikkerhedsmæssigt problem ift risiko for terror og hadforbrydelser mv., men også rummer en bredere udfordring i forhold til samfundets sammenhængskraft og risiko for polarisering mv.

Formålet med forebyggelsesindsatsen er at styrke modstandskraften overfor radikaliserings, at stoppe fødekæden til ekstremistiske miljøer og at medvirke til, at personer i voldelige, ekstremistiske miljøer forlader miljøerne.

Radikaliserings betragtes som risikoadfærd på linje med andre typer af risikoadfærd, der kan føre til kriminalitet. Der er tale om forskellige typer af indsatser, der er målrettet de overordnede målgrupper.

- **Indgribende indsatser** omfatter personer, som er aktive i ekstremistiske miljøer og som har begået kriminelle handlinger eller er i risiko for at gøre det. Formålet er at forebygge (yderligere) kriminelle ekstremistiske handlinger og at understøtte exit og resocialisering, hvor der grundlag for det. De indgribende indsatser varetages fortrinsvis af PET, politiet og Kriminalforsorgen samt via kommunernes sociale foranstaltninger.
- **Foregribende indsatser** er rettet mod personer og grupper, som er sårbare overfor radikaliserings eller udviser risikoadfærd. Formålet er at dæmme op for risikoadfærd, inden den udvikler sig i mere alvorlig retning, og at styrke den enkeltes sociale kompetencer og relationer. De foregribende indsatser varetages blandt andet via kommunale sociale indsatser og mentorforløb samt i det arbejde, der finder sted i skoler, klubber, på ga-deplan og i regi af SSP-samarbejdet mv.

21. november 2019

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Analysekontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Nanna Nygaard Andersen

Tel. 61 98 33 15
Mail nany@uim.dk

Sags nr. 2015 - 619
Akt-id 1042504

- **Opbyggende indsatser** omfatter alle, men retter sig særligt mod børn og unge. De brede opbyggende indsatser adresserer nødvendigvis ikke udfordringerne med ekstremisme og radikaliserings eksplicit. Formålet med indsatserne er at fremme børns og unges selvstændighed, sociale kompetencer, demokratiske dannelse og aktive medborgerskab. Det er mål i sig selv, men bidrager samtidig til at forebygge risikoadfærd og styrke modstandskraften overfor radikaliserings. Opbyggende indsatser varetages primært i skoler, ungdomsuddannelser og klubber samt i foreningslivet.

En central del af forebyggelsesindsatsen løftes af landets kommuner og politikredse. Det sker blandt andet som led i det generelle kriminalitetsforebyggende arbejde i regi af SSP-samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi. Dette samarbejde er forankret i regionale netværk med særlig fokus på ekstremisme og radikaliserings, de såkaldte *infohus netværk*, som er etableret i landets 12 politikredse og i *infohus kommune*, hvor konkrete bekymringshenvendelser drøftes mellem politiet og den relevante kommune.

Fra nationalt hold understøttes det lokale forebyggelsesarbejde i kommuner, politikredse mv. gennem vidensformidling, rådgivning, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af konkrete metoder og redskaber samt lovgivning. Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, PET og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet varetager det udgående arbejde.

Den forebyggende indsats er nærmere beskrevet på Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremismes hjemmeside www.stopekstremisme.dk.

Satspuljeaftaler for 2015 og 2017 på ekstremismeområdet

Ved satspuljeaftalen for 2015 blev der indgået aftale om en styrket indsats til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Der blev samlet set afsat 61 mio. kr. til indsatsen i 2015-2018 til i alt 19 konkrete initiativer på Udlændinge- og Integrationsministeriets og Justitsministeriets område.

Ved satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat 91 mio. kr. til indsats i perioden 2017-2020. Satspuljebevillingen blev afsat til initiativer på Børne- og Undervisningsministeriets område og til at videreføre, styrke og udvikle indsatsen på Udlændinge- og Integrationsministeriets område med afsæt i et nyt Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE).

Evaluerings af satspuljeinitiativer

Som led i udmøntningen af satspuljeaftalerne for 2015 og 2017 på ekstremismeområdet gennemføres ekstern evaluering af en række konkrete initiativer.

Der foreligger på nuværende tidspunkt evaluering af i alt ti initiativer, herunder PETs outreach og ni initiativer, som er udmøntet af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme i samarbejde med eksterne leverandører.

De initiativer, som er evalueret, udgør alene et udsnit af den samlede indsats for at forebygge ekstremisme og radikalisering. Initiativerne skal således ses i sammenhæng med den øvrige indsats nationalt og lokalt i landets kommuner og politikredse mv.

Resultaterne af evalueringen er beskrevet i ni rapporter, som kan downloades via dette [link](#). Nedenfor ses en kort opsummering af rapporterne.

Evaluering af koncept til udvikling af kommunale handlingsplaner (sats 2017)

Der er i samarbejde med ti kommuner udviklet et nationalt koncept for kommunale handlingsplaner om forebyggelse af ekstremisme. En kommunal handlingsplan fungerer som fundament for tre væsentlige opgaver i kommunerne: den generelle forebyggelsesindsats, udredning og håndtering af bekymringer samt handling i akutte situationer.

Evalueringen viser, at udarbejdelse og implementering af kommunale handlingsplaner skaber grundlag for en mere systematisk og målrettet tilgang i kommunerne, og planerne forventes at have positiv betydning for forebyggelsesindsatsen. Handlingsplanerne har også været et godt udgangspunkt for den rådgivning, som Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme yder til kommunerne.

Evaluering af #Hackhadet (sats 2017)

Der er gennemført en national kampagne med 11 såkaldte hackathons for unge. Formålet var at give deltagerne viden, kompetencer og motivation til at udvikle onlineløsninger, der kan fungere som modsvar og alternativer til had og voldsopfordringer på internettet og sociale medier.

Evalueringen viser, at arrangementerne har givet de unge deltagere en øget viden om, hvordan budskaber, herunder hadefulde budskaber, spredes på nettet. Det har skabt en opmærksomhed og refleksion blandt deltagerne og bedre forudsætninger for at tage afstand fra had og vold på nettet.

Evaluering af Den nationale hotline mod radikalisering (sats 2015)

Den nationale hotline mod radikalisering er etableret pr. 1. februar 2016 og er åben for henvendelser alle ugens dage. Hotlinen kan bistå forældre, fagpersoner og andre med at vurdere, om der er behov for at gå videre med en konkret bekymring for ekstremisme eller radikalisering. I de tilfælde, hvor der vurderes at være en begrundet bekymring, sender hotlinen bekymringen videre til det relevante *Infohus kommune*.

Evalueringen viser, at det hovedsageligt er kommunale medarbejdere og forældre, der ringer til hotlinen, og de fleste bekymringer drejer sig om ekstrem islamisme. Rådgiverne på hotlinen vurderer, at hotlinen fungerer som en bred opsamling af bekymringer, som dem, der henvender sig, ikke mener hører til hos kommunen, eller ikke ved hvor hører til. 62 pct. af henvendelserne visiteres videre til infohusene.

Det bemærkes, at der med satspuljeaftalen for 2019 er afsat driftsmidler til videreførelse af hotlinen i perioden 2019-2022.

Evaluering af Styrkelse af PET's Outreach-indsats (sats 2015)

PET's allerede eksisterende Outreach-indsats er styrket med nye ressourcer og aktivitetsmidler til at støtte relevante aktører og samarbejdspartnere. Gennem netværk, kapacitetsopbygning og brobygning etableres strategiske samarbejder, hvor civilsamfundsaktører efterspørger, udvikler og driver initiativer, der skaber sammenhængskraft lokalt.

Evalueringen viser, at deltagende civilsamfundsaktører finder indsatsen relevant og brugbar og der er indikationer på, at indsatsen medvirker til at kapacitetsopbygge nyetablerede organisationer og foreninger samt til at øge viden om forebyggelse af ekstremisme.

Evaluering af Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører og Kompetence og kapacitetsopbygning af lokale foreninger (sats 2015)

Der er udviklet en metodehåndbog for samarbejdet mellem myndigheder og civilsamfund, og fire civilsamfundsorganisationer i udsatte områder har deltaget i et uddannelses- og rådgivningsforløb for at få kompetencer i forhold til at forebygge, identificere og reagere på ekstremisme. Evalueringen viser, at den interne organisatoriske kapacitet er styrket hos de deltagende organisationer, og at de har opnået kompetencer og redskaber til at identificere og handle på bekymringstegn.

Evaluering af Omtanke Online (sats 2015)

NCFE har udviklet et undervisningsmateriale *Omtanke Online* <http://omtankeonline.dk> til brug for undervisningsforløb i grundskolen, på erhvervsuddannelser, gymnasiale uddannelser og i fritidsklubber. Materialet har til formål at skærpe børn og unges evne til at begå sig med omtanke, når de er online. Gennem viden og øvelser relateret til fx kildekritik fremmes kritisk refleksion, digital trivsel og forståelse for de grundlæggende mekanismer bag konspirations-teorier og propaganda. De umiddelbare tilbagemeldinger fra lærere, som har anvendt det færdige materiale, er positive.

Evaluering af Mentorindsatsen og Forældrecoachindsatsen (sats 2015)

NCFE har etableret et landsdækkende korps af mentorer og forældrecoaches. 140 kommunale fagpersoner er uddannet, så de kan arbejde med personer i - eller i risiko for rekruttering til - ekstremistiske miljøer og deres familier.

Evalueringen viser, at de uddannede mentorer og forældrecoaches oplever at kunne bruge metoder og redskaber fra uddannelsen i deres arbejde, og de supplerer med andre metoder og redskaber, som de har erfaring med. Datagrundlaget er begrænset, men mentorer og forældrecoaches vurderer, at både mentees og forældre får udbytte af indsatsen gennem holdningsændringer, der kan reducere risikoen for ekstremisme.

Evaluering af ung-til-ung dialogforløb (sats 2015)

I fire kommuner er 35 unge uddannet, så de kan facilitere ung-til-ung dialogforløb i skoler, institutioner og foreninger. Formålet er at styrke demokratiske kompetencer og forebygge hadefuld retorik og adfærd ved at skabe rammer for dialog og refleksion blandt unge – også i forhold til vanskelige og kontroversielle emner.

Der er i 2018 gennemført 53 dialogforløb og evalueringen viser, at forløbene skaber refleksion i målgruppen og giver unge nye perspektiver på fx fordomme.

Opfølgning

De konkrete produkter i form af fx undervisningsmaterialer, metoder og håndbøger, der er udviklet som led i gennemførelse af de enkelte initiativer, vil indgå i det forebyggende arbejde i kommunerne og politikredsene de kommende år, og effekten af indsatsen vil således først kunne vurderes på lidt længere sigt.

I foråret 2020 afsluttes en evaluering af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og centerets kerneopgaver, herunder rådgivning, opkvalificering og vidensformidling, som har til formål at understøtte det forebyggende arbejde og håndtering af konkrete bekymringshenvendelser i landets kommuner, infohuse mv.